

LIST MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO
DO GEN. SZEPTYCKIEGO
z 4 maja 1920 r. /Żytomierz/

4/5. 20

NACZELNY WÓDZ
WOJSK POLSKICH

[VII-1]

Róme

Zytemien 7 Maj 1910.

Kochany Generale!

Choć słów parę napiszę przed powrotem oficerów do Szwajcaryi, jest ona tak pomysłowa by była równocześnie i odpowiednim Smigłemu na krój. Smigły już olewając stós na Lwów i faktorem prasogadaczkim dyktuje i pisać ma gruby do Lwowa: ma zawiadzić znowu o rzeczy, tak by Szwajcaryi tam nad ranem i tak o czyjś ich znowu jeszcze porządek, który ma to być w tym sporcie stójki jeszcze więcej.

Parę słów o doświadczeniach politycznych i obywatelskich z nową kalendarzem; może się o to pisać przysłać. Punktum jest niezjadliwym, stojąc się wybrzmiać, a order tego że staje się przed nim niezjadliwym o doświadczeniu tego słowa znowu cenniej niż na moim, która stawać tego elementu w myślicieli radzycielskiej i olysiać. Zdaniem moim to jest gruby i zaradki, a do tego była doświadczenia specyficznego jednostki do tego zdania. Uprawa przypada do tej pracy awantury i reprezentacji i dyktuje i dyktuje na niepojęcie form grada. Niektóre operacje nawiązała je na krzyżach obokadze wstąpić

ad gubernia. Vasiljevskij, čina vobščino to, by uplyadalo to
jako pogram se štati vopnij slovi jivčoi i malygati, co stoji
nisi sji sji jek nemoživem gely sji ioh občanice ad Rucnyj i
vovčine pamydy Rucnyj a Snigro

Julijne doji doživljavanja da je, strahom, preletela od jednog
leđa na drugo, u oči na raznagoreće. Preživljavanje toj
glavnom se pravi pancerne, glavinje, obitajane preživljava
i obitajane. Ili i se u oči na obitajane. Ili u pancer obitajane
preživljava obitajane pancerne pancerne, obitajane pancerne
do obitajane obitajane i pancerne pancerne do obitajane. Obitajane
pancerne i obitajane pancerne pancerne pancerne pancerne pancerne
pancerne pancerne pancerne pancerne pancerne pancerne pancerne

[illegible]

NACZELNY WÓDZ
WOJSK POLSKICH

2

BEŁWĘDEK, DN.

191 R.

[Vn-3]

można było nie zwracać uwagi. Tu więcej lata
było wojenne i najcięższe oraz najbardziej niebezpieczne
warunki i nie mogę naici tego wystrzegać na tyle, jakby było
o tem pomyśleć przy założeniu w.

Po wojnie Świątka sarajewo Stąd już i z Warszawy zaczęły
wycofywać wojska do rezerwy. Ad Paua z przetrzymaniem wojska pójści
32 pp. do Wilna, niech ma to Paua na oku przy rozładunku w. it.

Następnie mam zamiar po skwiczeniu a Paua operacji zacząć
pysyłać jemuś wysłuchać Polak na Hamel, może wycofuje się kijów.
Wtedy z przetrzymaniem wojska było mi w wykonaniu domniemanych
warunków czynności w sprawie a kolaboracji.

Nadzwyczajnie są cię, że zaranie przysięgi ludności (opisze iżda)
jest nadzwyczajnie przychylne i nadzwyczajnie sympatyczne. Śmiał
do by to jemuś Świątka zachować. Dlategoż wstąpił by to zwracać
wiedzi.

Wszystko do siebie kolaboracji są. Z kolegrafuj do Paua o
miej przysięgi do kolaboracji. Wszelkianie Świątka.

Przeł.

Żytomierz 4 maja 1920.

Kochany Generale!

Chcę słów parę napisać przed ofensywą na Dniepr. Jest ona tak pomyślana by szła jednocześnie z uderzeniem Smigłego na Kijów. Smigły już obecnie stoi na Zdwiżu i Fastowie prawdopodobnie dojdzie i północną grupą do Zdwiżu: ma zamiar zaczynać w nocy tak, by I^{ty}pień łamać tuż nad ranem i zaskoczyć ich nocną jeszcze porą. Liczy na to, że w ten sposób złapie jeszcze mosty.

Parę słów o doświadczeniach dotychczasowych i obserwacjach z wojsk bolszewickich, mogą się one Panu przydać.

Gruntem jest niespodzianka, której nie wytrzymują, a wobec tego, że stojąc tuż przed nimi niespodzianki w ścisłym tego słowa znaczeniu zrobić nie można, trzeba szukać tego elementu w szybkości nadzwyczajnej i obejściach. Zdaniem moim to jest grunt i zasada, a do tego trzeba dobierać specjalne jednostki do tego zdadne. U Pana na przykład do takiej pracy uważałbym za najzdadniejszą 9 dywizję i gdybym na miejscu Pana ~~przewodził~~ przeprowadziłbym operację rzuciłbym ją na Rzeczycę obchodząc kolej od południa. W całej akcji Pana szłoby o to, by wyglądało to jako ~~przebieg~~ pogrom ze stratą większej ilości jeńców i materiału, co zdaje mi się nie jest niemożliwym gdy się ich odetnie od Rzeczycy i weźmie pomiędzy Rzeczycę a Dniepr.

Tutejsze zaś doświadczenia dają obraz taki - piechota ich jest bardzo zła, zniechęcona i czuła na naszą agitację. Niebezpieczeństwem głównym są pociągi pancerne, gdzieśniedzie obsługiwane przez Niemców i Chińczyków. Lecz i te są czułe na obejścia. Gdyby u Pana zdążono przy obejściu wysadzić jaki mostek przed Rzeczycą, obiekt nie prędko do naprawienia, straciliby z pewnością ~~an~~musz do walki. Sztaby są marne i trudno się orientujące przy niespodziankach i nie łatwe w tym wypadku do decyzji.

Chciałbym po skończeniu operacji spotkać się z Panem w Kalenkowiczach, będę jeszcze raz namawiał Pana na objęcie komendy nad całą pracą na południu, to znaczy na Ukrainie. Nie mogę tu być tak długo jakby trzeba było dla przeprowadzenia wszystkich spraw, a tymczasem nie mam po prostu kogo postawić. W ~~każdym~~ ^{każdym} razie ~~nie~~ będzie to komenda nad dwoma armiami i nie mogę stawiać młodszego generała, a ani Listowski, ani Iwaszkiewicz to tego się nie nadaje zupełnie. Zresztą Iwaszkiewicz wyjeżdża na dłuższy urlop. Sądzę, że Pańskie słuszne obawy i zastrzeżenia odpadną po zmianach oficjalnych jakie w sprawie ukraińskiej zaszły w Warszawie, na krzyki i hałasy endeckie można będzie nie wcale zwracać uwagi. Tu w ciągu lata będą najcięższe i najtrudniejsze oraz najdelikatniejsze rzeczy do przeprowadzenia i nie mogę rzucić tego wszystkiego na byle kogo. Zresztą o tym pomówimy przy zobaczeniu się.

Po zajęciu Dniepra zarówno stąd jak i ^z IV armii zaczęły wycofywać wojska do rezerwy. Od Pana w pierwszym szeregu pójdzie 32pp. do Wilna, niech ma to Pan na oku przy rozkładzie sił.

Następnie mam zamiar po skończeniu u Pana operacji zacząć wysyłać jeńców wziętych tutaj za Homel, może częściowo przez Kijów. Sądząc z pierwszych oględzin będą oni w większości doskonałym rozkładowym czynnikiem na froncie u bolszewików.

Nadzwyczajnie się cieszę, że na razie przyjęcie ludności (prócz Żydów) jest nadzwyczaj przychylne i nadzwyczajnie sympatyczne. Idzie o to, by to jak najdłużej zachować. Bolszewicy istotnie byli zniechęceni.

Więc do miłego zobaczenia się. Zatelegrafuję do Pana o dniu przyjazdu do Kalenkowicz. X Uściśnienie dłoni

J. Piłsudski